
فصل ۷

بهداشت حرفه ای

مقدمه:

رسالت و اهداف بهداشت حرفه ای حفظ و ارتقای سطح سلامتی شاغلین و و پیشگیری از بیماریهای ناشی از کار، پیشگیری از معلولیتها، استفاده بهینه از توان نیروی کار و تامین رفاه شاغلین است. تاکنون طبق آمار ۱-۱۱۱ و ۲-۱۱۱ استان، ۶۰۲۴۰ کارگاه با ۱۴۸۳۱۷ نفر شاغل در بخش صنعت و معدن و خدمات فنی بجز بخش کشاورزی تحت پوشش واحد بهداشت حرفه ای قرار گرفته اند (طبق فرم بازدید کارگاهی تک واحدی و چند واحدی استخراج و وارد فرم مذکور گردیده و به مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت اعلام گردیده است).

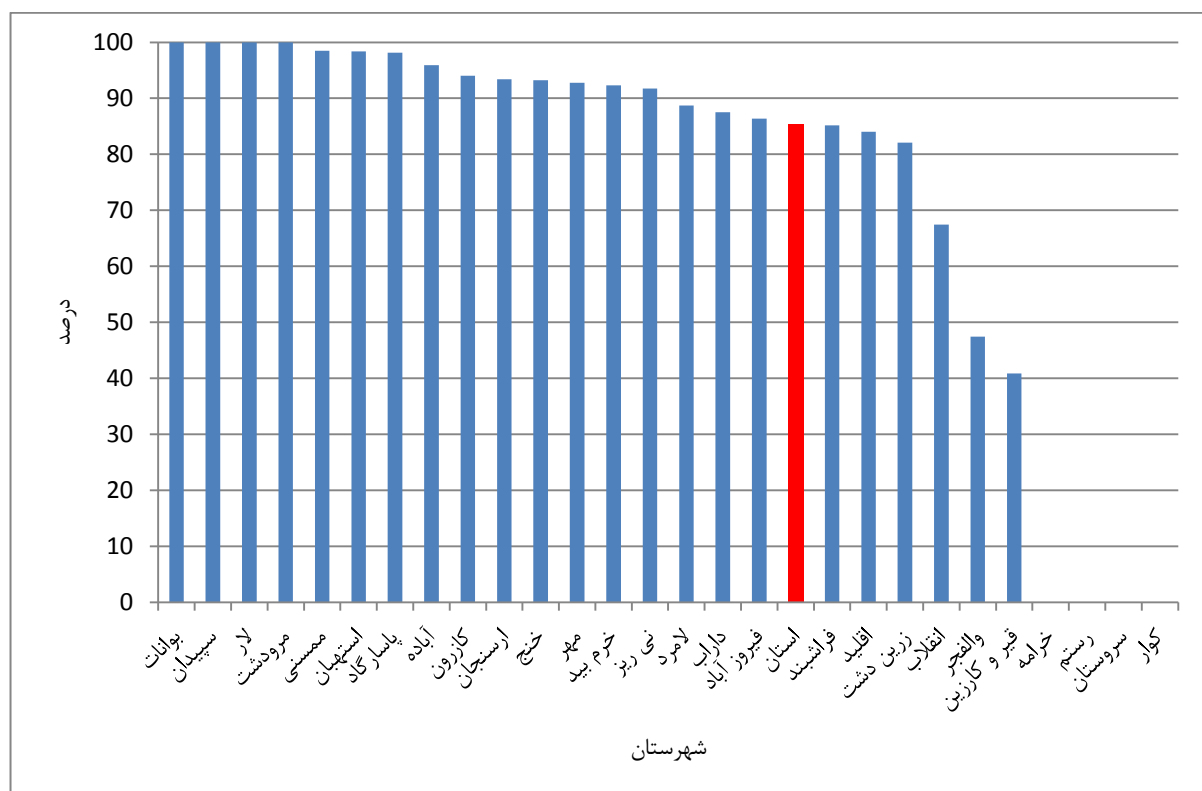
تعاریف و اصطلاحات :

- **کارگاه /شاغلین موجود:** منظور تعداد کارگاههای موجود در منطقه و شاغلین کارگاههای موجود در منطقه بر اساس آمار رسمی مرکز آمار ایران می باشد.
- **کارگاه/شاغلین شناسایی شده:** منظور تعداد کارگاههای دارای پرونده کارگاهی در سیستم، از آغاز فعالیت واحد بهداشت حرفه ای تا کنون و تعداد شاغلین در این کارگاههای شناسایی شده می باشد.
توجه: اگر کارگاهی برای اولین بار مورد بازدید قرار می گیرد و پرونده جدیدی برای آن تشکیل می شود به آمار مذکور افزوده می شود.
- **کارگاه/شاغلین تحت پوشش:** منظور تعداد کارگاههای بازدید شده از بین کارگاههای موجود و تعداد شاغلین آن بدون در نظر گرفتن تعداد بازدید ها در سه ماهه مورد نظر میباشد.
- **کارگاه/شاغلین تحت پوشش معاینات:** منظور تعداد کارگاه بازدید شده از بین کارگاههای موجود و تعداد شاغلینی است که در زمان مورد نظر، فرم معاینات کارگری مصوب بطور کامل برای آنها تکمیل گردیده است.

جدول ۱: مشخصات شاخص درصد کارگاه شناسایی شده

درصد کارگاه شناسایی شده	نام شاخص
تعداد کارگاه شناسایی شده $\times 100$	صورت کسر
کل کارگاههای موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستانها	منبع جمع آوری اطلاعات

نمودار ۱: درصد کارگاه شناسایی شده، به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۹

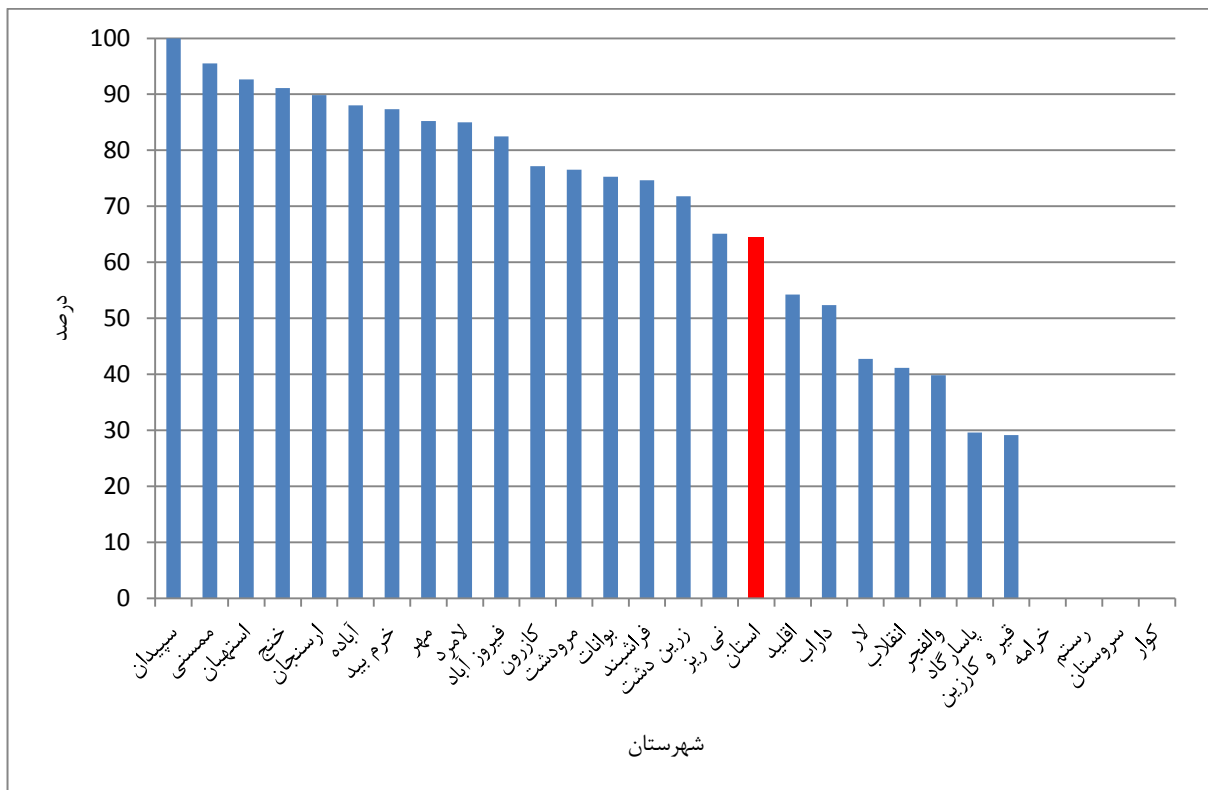

تفسیر: شهرستان قیروکارزین با توجه به این که از سال ۸۸ دارای نیروی بهداشت حرفه‌ای گردیده، بنابراین سابقه کم فعالیت در زمینه بهداشت حرفه‌ای فقط ۴۰٪ کارگاه‌های موجود در منطقه شناسایی و تشکیل پرونده شده‌اند. شهرستان شیراز (والفجر و انقلاب) نیز آمار تعداد کارگاه‌ها بسیار بالا و از طرفی کمبود نیروی بهداشت حرفه‌ای جهت شناسایی کل کارگاه‌ها باعث پایین بودن شاخص می‌باشد و درصد کارگاه‌های شناسایی شده در سطح استان ۸۵ درصد می‌باشد که در مقایسه با شاخص کشوری که ۸۱ درصد می‌باشد به میزان ۴/۶۴ درصد بیشتر است. شهرستانهای خرامه، رستم، کوار، سروستان به نداشتن نیروی بهداشت حرفه‌ای و این که جزء شبکه‌های جدید می‌باشند آمار خود را ارسال ننموده‌اند.

جدول ۲: مشخصات شاخص درصد کارگاههای تحت پوشش

درصد کارگاههای تحت پوشش	نام شاخص
تعداد کارگاه تحت پوشش $\times 100$	صورت کسر
کل کارگاههای موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستانها	منبع جمع آوری اطلاعات

نمودار ۲: درصد کارگاههای تحت پوشش، به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۹

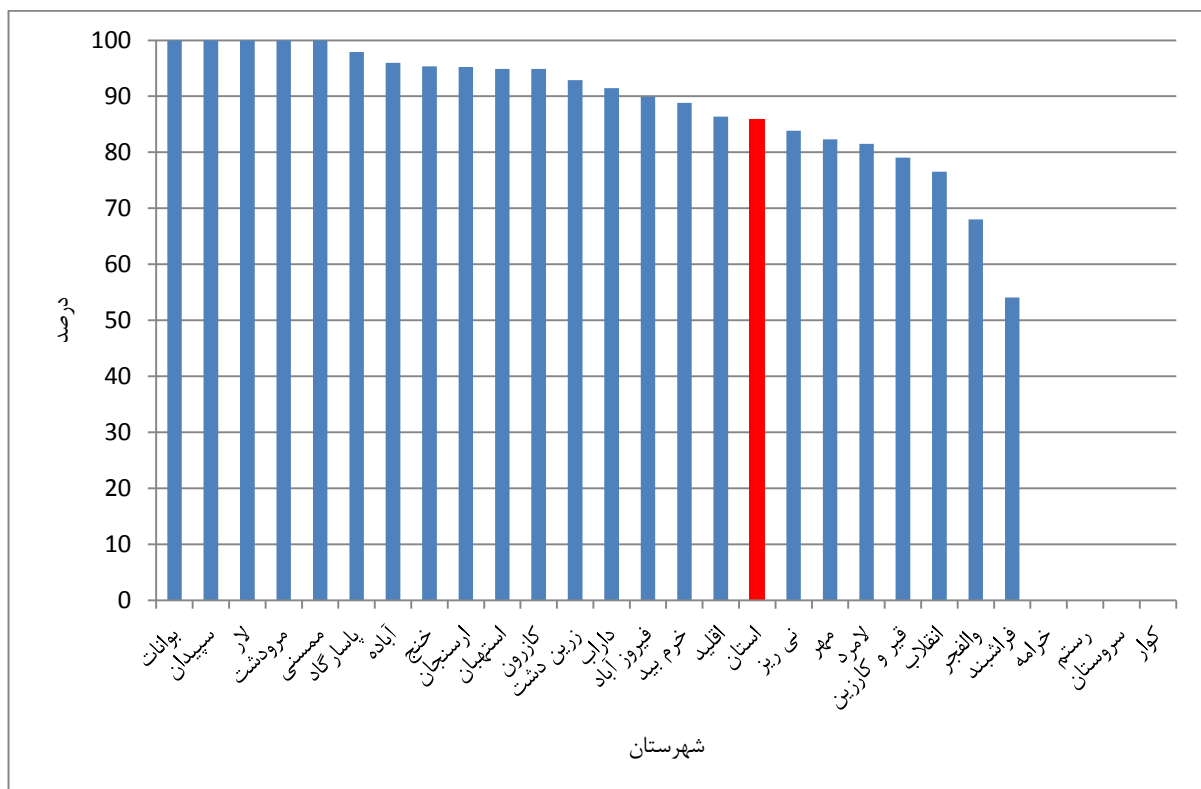

تفسیر: در شهرستان پاسارگاد و قیروکارزین به دلیل نداشتن نیرو در سالهای قبل و با شروع بکار نیرو در سال ۸۹ نسبت به حجم کار توانسته‌اند در حدود ۲۵٪ از کارگاهها تحت پوشش قرار دهند. در شهرستان شیراز به دلیل کمبود نیرو و حجم بالای کارگاهها باعث شده که فقط ۴۰٪ کارگاهها تحت پوشش قرار بگیرند. درصد کارگاههای تحت پوشش در سطح استان ۶۴/۷۲ و در سطح کشوری ۸۰ درصد می‌باشد که در سطح استان درصد کارگاههای تحت پوشش به میزان ۱۵/۲۸ نسبت به شاخص کشوری پایین می‌باشد که علت اصلی آن کمبود نیرو و حجم بالای کارگاهها می‌باشد. شهرستانهای خرامه، رستم، کوار، سروستان به نداشتن نیروی بهداشت حرفه‌ای و این که جزء شبکه‌های جدید می‌باشند آمار خود را ارسال ننموده‌اند.

جدول ۳: مشخصات شاخص درصد شاغلین شناسائی شده

درصد شاغلین شناسائی شده	نام شاخص
تعداد شاغلین شناسائی شده $100 \times$	صورت کسر
کل شاغلین موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستانها	منبع جمع آوری اطلاعات

نمودار ۳: درصد شاغلین شناسائی شده، به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۹

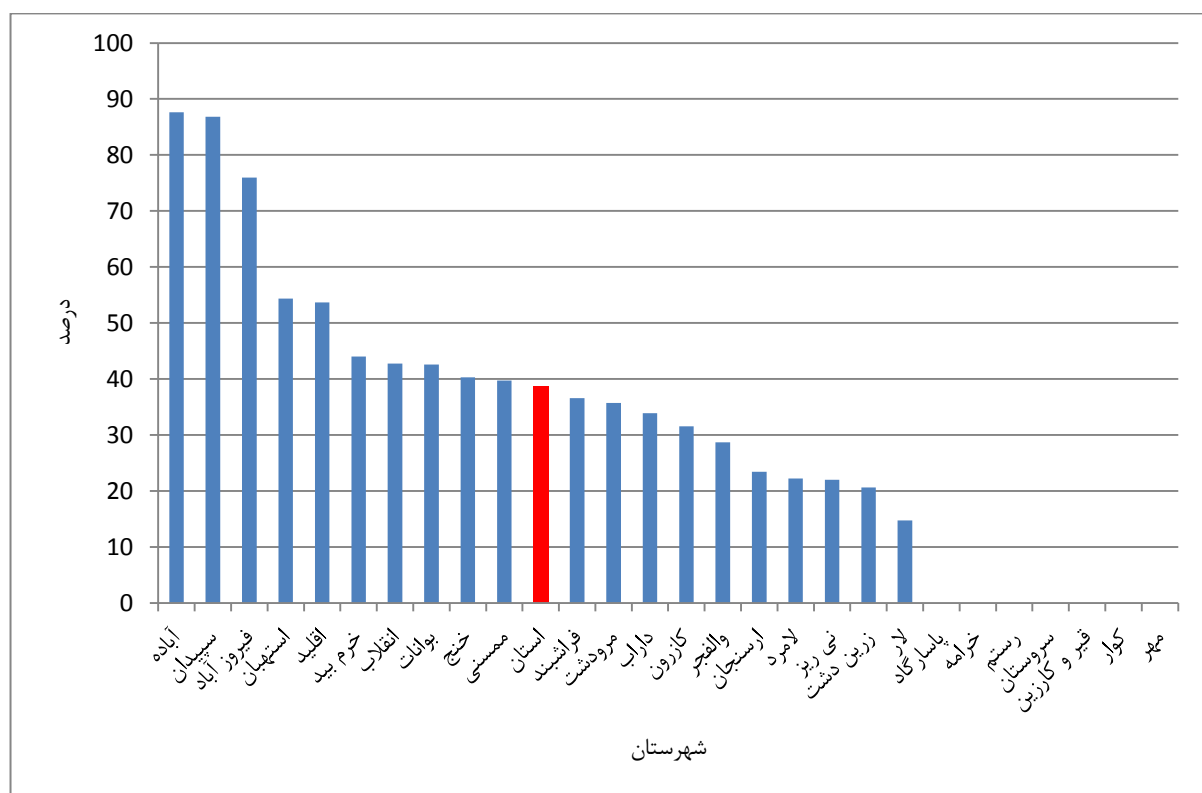

تفسیر: پائین بودن درصد شاغلین شناسایی شده جدید التاسیس بودن واحد بهداشت حرفه‌ای، غیرفعال شدن برخی از کارگاه‌ها خصوصاً کارگاه‌های خانگی و کمبود نیروی بهداشت حرفه‌ای می‌باشد. درصد شاغلین شناسایی شده در سطح استان ۸۵ درصد و در سطح کشوری ۸۶/۱۸ می‌باشد. شهرستانهای خرامه، رستم، کوار، سروستان به نداشتن نیروی بهداشت حرفه‌ای و این که جزء شبکه‌های جدید می‌باشند آمار خود را ارسال ننموده‌اند.

جدول ۴: مشخصات شاخص درصد شاغلین تحت پوشش معاینه کارگری

درصد شاغلین تحت پوشش معاینه کارگری	نام شاخص
تعداد شاغلین تحت پوشش معاینه ۱۰۰×	صورت کسر
کل شاغلین موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستانها	منبع جمع آوری اطلاعات

نمودار ۴: درصد شاغلین تحت پوشش معاینه کارگری، به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۹

تفسیر: پائین بودن شاخص در برخی شهرستانها بدلیل عدم همکاری کارفرمایان جهت انجام معاینات شاغلین، نداشتن کلینیک طب کار، کمبود نیروی انسانی و عدم یکسان سازی در ارسال اطلاعات آماری و نداشتن سیستم ارجاع موارد مشکوک می‌باشد. درصد شاغلین تحت پوشش معاینه کارگری در سطح استان ۳۹ درصد و در سطح کشور ۳۹/۱۶ می‌باشد.